

Uzņēmuma ceļš uz eksportu

Publicēts: 21.11.2018.

[Jaunami](#)

Latvijas ekonomikā šobrīd vērojama stabila izaugsme – iekšzemes kopprodukta (IKP) un eksporta apjoma pieaugums šogad ir gandrīz 5% salīdzinājumā ar pērnā gadu, savukārt bezdarbs ir tikai 6%.

Ekonomiskās izaugsmes noturēšanai svarīgi ir orientēties uz konkurētspējas kāpināšanu un produkcijas ar augstu pievienoto vērtību ražošanu. Likumsakarīgs uzņēmuma attīstības turpinājums ir eksports, tāpēc valsts piedāvā vairākus atbalsta instrumentus, lai palīdzētu uzņēmējiem ātrāk un veiksmīgāk iekļūt ārvalstu tirgos un paplašināt eksporta apjomus.

Valsts atbalsts eksportspējas kāpināšanai

Uzņēmēju eksportspējas celšanai un jaunu eksporta tirgu apgūšanai [Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra - LIAA](#) un attīstības finanšu institūcija [Altum](#) īsteno valsts finansētu pasākumu kopumu. Piemērotākie eksporta atbalsta pasākumi, to regularitāte un apmērs tiek noteikts regulārās konsultācijās ar uzņēmējiem.

LIAA uzņēmumiem piedāvā plašu eksporta veicināšanas pasākumu klāstu. Tiek organizēti semināri un citi informatīvi pasākumi, lai paplašinātu uzņēmēju zināšanas par eksporta jautājumiem un sniegtu viņiem aktuālāko informāciju par uzņēmējdarbības kultūru, nosacījumiem un tirgus tendencēm dažādās valstīs. Tāpat uzņēmēji var piedalīties dažādās tirdzniecības misijās un nacionālajos standos starptautiskajās izstādēs, lai veiksmīgi prezentētu savu produkciju, pārliecinātu par tās unikalitāti un rastu jaunas sadarbības iespējas ar ārvalstu partneriem. Valsts sedz arī komersantu izmaksas ārvalstu tirgus prasībām atbilstoša sertifikāta iegūšanai. Sertifikātu iegūšana ir laika un resursu ietilpīga, it īpaši, lai uzsāktu eksportu uz jauniem tirgiem, kur nereti nav skaidri sertifikātu iegūšanas nosacījumi, prasības un izsniegšanas kārtība.

Starptautiskās konkurētspējas veicināšanas programmā tiek īstenoti vairāki atbalsta pasākumi uzņēmumu eksportspējas kāpināšanai. Uzņēmējiem tiek piedāvāts līdzfinansējums 25 – 100% apmērā dažādu pakalpojuma izmaksām. Tabulā ir apkopotas atbalsta darbības un valsts līdzfinansējuma apmērs.

Valsts atbalsta pasākumi un to līdzfinansēšana

Atbalstāmās aktivitātes	Atbalsta apmērs
Dalība starptautiskajās izstādēs ārvalstīs un dalība konferencēs, semināros ārvalstīs ar standu	50%
Ražotņu un produktu atbilstības novērtēšana	50%
LIAA organizētās valsts vizītes	50%
LIAA organizētās tirdzniecības misijas	50%
Biedrības vai nodibinājuma, pašvaldības, plānošanas reģiona organizētās tirdzniecības misija	25%
LIAA organizētie nacionālie standi	100% dalības izmaksas
Darījumu tūrisma pasākumu organizēšana Latvijā	10%
LIAA konsultāciju izmaksas (tajā skaitā Latvijas ārvalstu ekonomisko pārstāvniecību konsultāciju izmaksas)	100%

FOTO: LIAA

LIAA īstenotie eksporta atbalsta pakalpojumi tiek fokusēti uz attiecīgās nozares mērķa tirgiem, atbilstoši komersantu vajadzībām un iespējām. Galvenie atbalsta saņēmēji ir Latvijas uzņēmumi, kuri meklē savu preču un pakalpojumu noieta tirgus ārvalstīs.

Vienlaikus atgādinām, ka šobrīd Latvijai ir 20 ārējās ekonomiskās pārstāvniecības ārvalstīs, kas nodrošina uzņēmējiem eksporta atbalsta pakalpojumus un veicina investīciju piesaisti perspektīvākajos mūsu valsts preču un pakalpojumu noieta tirgos – ASV, Apvienotajos Arābu Emirātos, Baltkrievijā, Dānijā, Francijā, Itālijā, Japānā, Kazahstānā, Krievijā, Ķīnā (Pekīnā, Šanhajā), Lielbritānijā, Lietuvā, Nīderlandē, Norvēģijā, Polijā, Singapūrā, Somijā, Vācijā un Zviedrijā. Papildu informācija par šiem atbalsta pasākumiem, kā arī pieteikšanās nosacījumiem pieejama [LIAA interneta vietnē](#).

Atbalstu eksportējošiem uzņēmumiem sniedz arī attīstības finanšu institūcija [Altum](#), kas eksportētājiem piedāvā eksporta darījumu apdrošināšanu (garantijas), tādējādi nodrošinoties pret ārvalstu pircēju maksātnespēju vai ilgstošu nemaksāšanu, pārdodot preces vai sniedzot pakalpojumus ar atlikto maksājumu. Kopš 2009. gada ar valsts atbalstu kopumā garantēti eksporta darījumi vairāk nekā 155 miljonu eiro apmērā, un šo atbalstu pavisam saņēmuši 84 uzņēmēji 273 darījumiem. Pēdējo divu gadu laikā veiktas vairākas būtiskas izmaiņas programmā, lai atbalsts kļūtu pieejamāks vēl plašākam eksportētāju lokam: palielināts maksimālais eksporta kredīta garantijas apmērs uz vienu pircēju no 1 līdz 2 miljoniem eiro, vienkāršotas prasības eksportētājam, kā arī no 2017. gada aprīļa [Altum](#) izsniedz eksporta kredīta garantijas darījumiem uz Eiropas Savienības (ES) un atsevišķām Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) valstīm. Plašāka informācija par šo atbalsta programmu un pieteikšanās nosacījumiem pieejama [“Altum” interneta vietnē](#).

Eksports visos kompasa virzienos

Nozīmīgākais uzņēmēju eksporta partneris šobrīd ir ES valstis, kam seko NVS valstis un Āzija. Uzņēmēji aktīvi meklē jaunus eksporta tirgus, vēloties sevi pasargāt no ārējās vides nenoteiktības, ģeopolitiskajām izmaiņām un dažādu tirgu ekonomisko sankciju ietekmes. Neskatoties uz tradicionālo ārvalstu noieta tirgu (Baltijas valstis un ES) apgūšanu, daudz tiek strādāts, lai Latvijas uzņēmumu produkcija nokļūtu Āzijas un Ziemeļamerikas tirgos. Aizvien lielāks uzņēmumu skaits meklē eksporta iespējas uz ASV un Ķīnu. Kā eksportspējīgākās nozares Latvijā ir kokrūpniecība, informācijas tehnoloģijas un farmācija, līdz ar to nozīmīgākie eksportējošie uzņēmumi pārstāv šīs nozares, piemēram, SIA [“Kronospan”](#), AS [“Latvijas finieris”](#), SIA [“Mikrotikls”](#)([MikroTik](#)), AS [“Valmieras stikla šķiedra”](#) ([VALMIERA GLASS](#)), AS [“Grindeks”](#) un citi.

Latvijā ražoto augsto tehnoloģiju eksporta īpatsvars pakāpeniski tuvojas ES vidējam rādītājam, kas apliecina Latvijā ražotās produkcijas pieaugošo konkurētspēju. Augsto tehnoloģiju produktu eksporta īpatsvars atainots tabulā.

Augsto tehnoloģiju produktu eksporta īpatsvars kopējā eksportā Baltijas valstīs un vidēji ES (%)

	2011	2012	2013	2014	2015	2017
Latvija	6,7	6,4	8,0	9,7	9,8	10,2
Lietuva	5,6	5,8	5,8	6,6	7,5	8,1
Igaunija	14,8	14,1	15,0	16,3	15,4	12,0
ES-28	15,4	15,7	15,3	15,7	17,0	17,8

FOTO: Latvijas Sabiedriskie mediji

Produktivitātes palielināšanās, inovētspēja un mērķtiecīga orientēšanās uz jauniem eksporta tirgiem nākotnē nodrošinās vēl lielāku pienesumu Latvijas tautsaimniecībai, kāpinās iedzīvotāju labklājības rādītājus un priecēs arī eksportētās produkcijas patērētājus ārvalstīs. Atgādinām, informācija par aktuālajām valsts atbalsta programmām produktivitātes un konkurētspējas kāpināšanai pieejama [Ekonomikas ministrijas interneta vietnē](#).

<https://www.em.gov.lv/lv/uznemuma-cels-uz-eksportu>